

Jubilejný katechéza pre rodinu - október ZA EVANJELIUM SA NEHANBIM

POČIT HANBY KEDYŠ A DNEŠ

Sponím si na rozprávanie mojej mamy z detstva. Často nám, deťom, pripomínala príbeh jednej ženy - dnes by sme ju nazvali celebritou - ktorá sa hanbila za svoju vlastnú mamu. Raz ju stretla v meste, na rušnej ulici. Jej mama bola jednoduchá žena z dediny, pravdepodobne oblečená v tradičnom kroji. Namiesto toho, aby ju oslovila, sa jej dcéra radšej stretnutie vyhla. Tento skutočný príbeh sa mi vryl do pamäti ako jedna z lekcii zo školy života mojich rodičov. Mal mi pripomínať, aké bolestné je pre rodiča, keď sa zaňho jeho vlastné dieťa hanbí. Spomeniem si aj na slová matky sv. Jána Bosca, keď sa stal kňazom. Povedala mu: „Nečakaj, že niekedy prídem k tebe na faru, ak sa z teba stane „par“.“

Môžeme možno rozmyšľať nad tým, čo rozumieme pod pojmom hanba a kedy my v dnešnej dobe prežívame pocit hanby. Sloboda, média, technika, neobmedzené možnosti, ktoré dnes máme, ponúkajú množstvo spôsobov, ako akýkoľvek pocit hanby vymazať, vytlačiť, ospravedlniť sám pred sebou i pred druhým.

Kedyś možno ľudia prežívali pocit hanby, lebo si nemohli dovoliť kúpiť to, čo ich susedia, ľudia v dedine, v ich okolí. Dnes máme banky, pôžičky, úvery a ľudia Coraz menej zdávajú pocit hanby kvôli nedostatku majetku a finančných zdrojov.

Kedyś možno ľudia prežívali pocit hanby pri opúšťaní sa nejakého hriechu, ktorý bol obidobou odsudzovaný a ktorý predstavoval vážne prestúpenie Božieho zákona. Dnes to vidíme všetko ospravedlniť slobodou svedomia, slobodou názoru, prejavu.

Ale aj napriek vonkajšiemu nastaveniu a zakrytému, ľudia aj dnes prežívajú pocit hanby, ktorý sa však snažia všelijakými prostriedkami vytlačiť zo svojho vnútra.

OBJAVENIE POCITU HANBY V PREŽÍVANÍ ČLOVEKA

Pocit hanby je často spájaný so stavom, ktorý prežívame po opúšťaní sa hriechu. Každá krivda, nespravodlivé obvinenie, klamstvo, podvod, ohováranie, osočovanie, ktorého sa dopustíme voči druhému človeku, vyvoláva v nás minimálne vnútorný pocit hanby a výtčiek.

Pozrime sa, ako to bolo s človekom úplne na začiatku. Hnev v prvej knihe Svätého písma sa dozvedáme nielen o hanbe a hanbení sa - alebo naopak, o nehanbení sa. Adama a Evu, ktorí boli v raji, Sväté písmo opisuje ako šťastných ľudí, žijúcich v súlade s prírodou, s Bohom a v harmónii medzi sebou: „Boh nahli a nehanbil sa jeden pred druhým“ (Gn 1,25). Všetko sa to razom skončilo, keď sa objavil „had“ a následne hriech. Zrazu si „uvedomili“, že sú nahí a hanbili sa pred sebou. Človek sa začal báť Boha a hanbil sa za seba. Začal žiť s neuveriteľným pocitom viny.

Človek je zložený z ducha, duše a tela - a práve v týchto troch oblastiach sa od tej chvíle nachádza strach, hanba a pocit viny. Adam a Eva sa ukryli v kríku. Boh k nim prišiel - ten istý Boh, ktorý nesmierne miloval a stvoril ich z najväčšej lásky. On sa nemení, nikdy ich neprestal milovať, jeho láska je nekonečná. No práve kvôli pocitu hanby a skľamaniu zo seba samých prví ľudia nedokázali túto Božiu lásku prijať ani prežiť.

OBRAZ BOHA PRI POCITE HANBY

Od chvíle prvého hriechu má človek okremšiel obraz Boha. Boh sa nám často javí ako ten, kto len čaká na príležitosť, aby nás potrestal, ak porušíme jeho prikázania. Boh. Trest. Strach. Hanba - tá je vyslaná do nášho tela. Petri medzi najparalyzujúcejšieho pocity, aké v sebe nosíme.

Hanbíme sa za svoj vizer. Hanbíme sa, že niečo nedokážeme, že nie sme schopní. Hanbíme sa, že nie sme došf vedieť, že nemáme peniaze, že byvame v takom dome, že pochádzame z takej rodiny. Hanba sa stáva telesnou. Preto si ľudia po prvotnom hriechu zakryli telo - lebo sa stalo „vtelenou hanbou“. Uvedomovali si, že niečo stratili, a hanba ich naplnila.

Ďalším následkom hriechu je pocit viny - hlboký a neznesiteľný. Prví ľudia nedokázali uniesť to, kým sa stali, v dôsledku toho, čo urobili.

Pocit viny je neznesiteľný. Pravdepodobne to veľmi dobre poznáme aj zo svojho života. Strach, hanba, pocit viny, Adam a Eva sa ukryli v kríku. Boh k nim prišiel - ten istý Boh, ktorý nesmierne miloval a stvoril ich z najväčšej lásky. On sa nemení, nikdy ich neprestal milovať, jeho láska je nekonečná. No práve kvôli pocitu hanby a skľamaniu zo seba samých prví ľudia nedokázali túto Božiu lásku prijať ani prežiť.

MÔŽE BYŤ HANBA AJ DOBRÁ?

S hanbou je to podobné ako s imunitou v ľudskom tele. Akonáhle sa niečo v našom tele deje, imunita zareaguje a máme tu jasné alebo menej jasné symptómy danej choroby. Podobne aj hanba sa objaví v momente, keď sa harmonia prežívania nášho vzťahu s Bohom naruší.

Pápež František v jednej zo svojich homílií na Popelcovi stredu povedal: „Hanba je v skutočnosti dobrým príjavom, pretože svedčí o tom, že sa chceme odopäť od zla, predsa len sa však nikdy nesmie zmeniť na obavy alebo strach.“

Podobne aj o jednej zo jeho raných homílií v Dome sv. Marty počas obdobia pandémie zaznelo: „Keď rozpoznáme svoj hriech, prichádza nám tento pocit hanby. Hanbím sa, že som tu urobil. Prosíme Ťa o odpustenie s hanbou. A hanba za naše hriechy je milostou, musíme o ňu požiť. Pane, di mi cítiť hanbu. Ak niekto stratil hanbu, stráca morálnu autoritu, stráca rešpekt u druhých. Je to nehanbnosť. To nie sa deje voči Bohu. Hanba má. Tebe spravodlivé, a nám zahľabanie.“

Protek Daniel (Dan 5,4b-10) v tomto hovorí nájsť o boží „spravodlivosť“, no ďalej už o jeho „milosrdnosť“, vysvetlí v závere homílie pápež František: „Keď nemáme len spomienku, len záznam hriechov, ktoré sme vykonal, ale aj pocit hanby, toto sa dotýka srdca Boha a on odpovedá milosrdnosťou. [...] Prosme dnes o milosť hanby: hanbiť sa za naše hriechy. Nech nám všetkým Pán udelí túto milosť.“

MÔŽE V NÁS EVANJELIUM AKO RADOSTNÁ ZVEŠŤ VYVOLÁŤ POCIT HANBY?

Po zamyslení sa nad príčinou a dôsledkami pocitu hanby je možno vhodné položiť si ďalšiu otázku:

Čo je vlastne evanjelium? Asi prvé, čo nám napadne - a na čo najskôr narazíme je: evanjelium je radostná zvesť. Radostná zvesť? Ale o kom?

Alebo o čom? Evanjelium je radostná zvesť o Ježišovi, o jeho živote a posolstve. V Ježišových časoch bolo bežnou praxou označovať hriešnikov a najmä chorých, najmä malomocných, za nečistých - pre vysokú nákazlivosť tejto choroby. Tak to vyžadoval Zákon. A skutočne, ak sa človek nachádza v blízkosti niekoho s nákazlivou chorobou, môže sa ľahko nakaziť aj on.

Zvratíme hovoríť, povedz, z kým sa priateľštvá a ja ti poviem, aký si. Niekedy možno aj naše nedostatky prevzame, skopírujeme od druhých. Ako je to ale s Ježišom? V evanjeliách vidíme Ježiša dotýkajúceho sa chorých, nečistých. Stoloval a jedával s hriešníkmi a mýtikmi a nepokýval sa. Vidíme tu inú logiku. Čistý sa dotne nečistého a nezačínajú nepokývať sa, ale On očisť posvätného. Lebo On odpôšťa hriešnikom, zbavuje ich pocitu viny a hanby, vracia im ich hodnotu a dôstojnosť.

Máto tu výslovné posolstvá otázka, kto sa vlastne má hanbiť a za kom? Ako sme v predtlačujúcom prikľade zo Svätého písma ukázali, pocit hanby nastupuje vždy vtedy, keď sa dopustíme hriechu. Preto by sme sa mali hanbiť za Krista a za evanjelium? Ved Kristus bol ten, ktorý stoloval a jedával s hriešníkmi a mýtikmi. On, ktorý neurobil nič zlé, nedokázal sa hriechu, a dokonca obetoval seba samého za nás. Ved práve Kristus a jeho evanjelium si pre každého z nás rávorom, ako žiť bez pocitu hanby a viny. Evanjeliá to sú slová života, pravdy, slobody, získanej Kristom pre nás.

Ak sa hanbíme za Krista a za evanjelium, tak jedine preto, lebo sme mu ešte vo svojom živote nedali šancu a nevyužívali si, čo to znamená žiť s Kristom. Jedine preto, že sme kvôli svojmu hriechu a pocitu hanby zavreli dvere svojho srdca a Kristovi povedali, že má byť zakázaný vstup.

BOH SA ZA NÁS NEHANBÍ

Ježiš ale aj tu koná na vlastnú päsť. V knihe proroka Ezechiela nachádzame zaujímavú úvahu, resp. rozhodnutie samotného Boha.

Boh hovorí: „Preto povest' zbraesovú domu. Toto hovorí Pán, Jahve: Nie kvôli vám budem konať, dom zbraesú, ale pre svoje sväté meno, ktoré ste zneváčovali u národov, ku ktorým ste prišli. Posväťím svoje veľké meno, zneváčované u národov, ktoré ste zneváčovali úprostred nich: I budú národy vedieť, že ja som Pán - hovorí Pán, Jahve - keď na vás pred ich očami ukážem, že som svätý. (...) Potom budem na vás krpriť čistú vodu, že sa očistíte; od všetkých vašich škvrn a od všetkých vašich modliel váš očistím. A dím vám nové srdce a nového ducha vloží do vás; odstránim z vášho tela kamenné srdce a dám vám srdce z mäsa. Svojho ducha vloží do vášho vnútra a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich nariadení, zachovávať moje výroky a plniť ich“ (Ez 36, 22-28).

Sám Boh sa rozhodol konať v náš prospech. K jeho konaniu ho viedla ešte ďalšia motívacia, nielen láska k človeku: konať vo vlastnom záujme - aby sa nemusel hanbiť a aby sme sa nehanbili ani my. Boh sám prišiel, aby nás spasil a aby posvätil svoje meno. Konať pre posvätenie a očistenie nášho života, pre odpustenie našich hriechov a pre pozdvihnutie našej ľudskosti. K posväteniu Božieho mena nás vyzýva a Ježiš v modlitbe, ktorú nás naučil v modlitbe Otče náš.

Po uvedených skutočnostiach milujeme v závere vrdať, že niet dôvodu hanbiť sa za evanjelium, lebo evanjeliá sú príbehmi nedokonalých ľudí pasdobných nám, za ktorých sa Ježiš nehanbil, ba práve naopak, priateľštvá sa s nimi. uzdravoval ich, odpôšťa hriechy a dával šancu na nový začiatok. Boh v celom Svätom písme koná, aby bolo jeho sväté meno oslávené, aby bola jeho existencia potvrdená čími a znameniami a aby už viac neexistovala hanba kvôli vere a dôvere v Neho a v jeho Slovo. A napokon aj vrchol Božieho javenia, Ježišovo zmŕtvychvstanie, je dôvodom na to, že hanba, strach, obavy a smútok už v našom živote viac nemajú miesto.

MODLITBA

Bože,

diskusujeme Ťa za evanjeliá a za posolstvo,

ktoré dodnes ohlasujú celému svetu

- posolstvo života, pravdy, lásky a milosrdnosti.

Obstará nás svojim Duchom,

ktorý nás pri čítaní evanjelií bude naplňovať

mládosťou a hrdosťou nad čími a znameniami,

ktoré si Ty, Bože,

vykonal na našej Zemi pred 2000 rokmi

a ktoré koná aj dnes.

Tvoje slovo a tvoja milosť, Ježišu,

aj dnes dokážu odstrániť hanbu z našich životov,

odpustiť naše hriechy

a vrátiť stratenú hodnotu a dôstojnosť

Tvých milovaných synov a dcér.

Vďaka posolstvu v evanjeliách

už viac nemusíme prežívať hanbu,

lebo Ty, Ježišu, nás prijímaš takých, akí sme.

Tvoja smrť a tvoje zmŕtvychvstanie

zlozili okovy hriechu a smrti

a prinavrátili nám prateľstvo s našim Otcom.

Už nie sme viac sluhami a otrokmi,

ale prateľmi, milovanými slobodnými Božími deťmi.

Ježišu,

každý deň chceme prežívať s pocitom vďačnosti,

lebo hanby už viac niet.

Amen.

OTÁZKY NA ZAMYSLENIE

- Viem si spomenúť na chvíle, keď som vo svojom živote prežívala pocit, či už vonkajšej alebo vnútornej hanby? Aké reakcie to vyvolalo v mojom vnútri? Čo som vtedy chýla?

- Som človek na živote ktorého vidieť, že pozná evanjeliá a snaží sa ich žiť aj v praktickom živote? Dokážem si doma, v zamestnaní, v čase odpočívania zachovať evanjeliovú postoj, aj keby mi to mohlo priniesť pohrdanie a výsmech od môjho okolia?

- Snažím sa pravidelne čítať evanjeliá, uvažovať nad nimi a hľadať medzery medzi mojimi slovami, postojmi, správaním sa a postojmi, ktoré mi ukázal v evanjeliách Ježiš?

TPY PRE MANŽELOV

- Pri najbližšom balení sa na vylet alebo túru si zbalte do batohu aj Sväté písmo a spoločne si v prírode a v tichu nájdime čas a prežívajte príbehy z evanjelií.

- Nájdime si spoločný čas a zosozrazujeme sa o tom, ktorou postavou z evanjelií by sme chceli byť, ktorý príbeh je nám najbližší, ktorá veta ja tou, ktorú si opakujeme a ktorá osobným životným krédom.

- Spoločne s deťmi si počas jedného večera prečítajte nejaký príbeh z evanjelií, napr. Podobenstvo o márnatratnom synovi a potom sa ho pokúste aj zdramatizovať.

- Vyvrvone si v niektorých miestnosti v dome modlitebný otárik, na ktorom bude kríž, svečka a otvorené Sväté písmo. Skúsme sa pri ňom aj počas všedného dňa pristaviť a prečítať si nejakú myšlienku z evanjelií, tak aby nás, ak je to možné, videli aj naše deti.

Zdroj: www.rodninovo.sk/

← späť na Úvodnu sekciu